

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV
Curs /Curso
2023-2024

1 Dades d'identificació de l'assignatura <i>Datos de identificación de la asignatura</i>					
Nom de l'assignatura <i>Nombre de la asignatura</i>	Historia y teoría del canto Història i teoria del cant				
Crèdits ECTS <i>Créditos ECTS</i>	4	Curs <i>Curso</i>	1	Semestre <i>Semestre</i>	Anual
Tipus de formació <i>Tipo de formación</i> bàsica, específica, optativa <i>básica, específica, optativa</i>	Específica	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura <i>Idioma/s en que se imparte la asignatura</i>		Castellano Castellà	
Matèria <i>Materia</i>	Cultura, pensamiento e historia específicos Cultura, pensament i història específics				
Títol Superior <i>Título Superior</i>	Música				
Especialitat <i>Especialidad</i>	Canto Cant				
Centre <i>Centro</i>	Conservatorio Superior de Música Oscar Esplá Conservatori Superior de Música Oscar Esplá				
Departament <i>Departamento</i>	Pedagogía y Musicología Pedagogia i Musicologia				
Professorat <i>Profesorado</i>	Marina Sáez Andreu				
e-mail <i>e-mail</i>	marinaconservatorio@csmalicante.com				

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació
Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación

La asignatura contribuye a la adquisición de capacidades interpretativas de alto nivel, en todos los estilos y situaciones interpretativas (solista, parte de un conjunto...). Por ello el objetivo general es dar a conocer las características de la voz humana y de su repertorio, profundizando en su desarrollo histórico y proporcionando, asimismo, la capacidad de investigar de forma autónoma. A diferencia de la asignatura de Historia de la Música, la asignatura de Historia del Canto no se centrará en los compositores, sino en los cantantes, así como en criterios de interpretación para diferentes géneros y épocas. Las actividades prácticas incluirán el estudio de diferentes tratados de canto, así como la interpretación de obras y estilos que no se incluyen habitualmente en el repertorio.

L'assignatura contribueix a exercir una labor interpretativa d'alt nivell d'acord amb les característiques de la seua modalitat i especialització, tant en el paper de solista com formant part d'un conjunt. Per això l'objectiu serà conèixer les característiques tècniques i acústiques de la veu, aprofundint en el seu desenvolupament històric, i amb la capacitat d'aprofundir i investigar de manera autònoma en aquest camp. A diferència de l'assignatura d'Història de la Música, l'assignatura d'Història del Cant no se centrarà en els compositors, sinó en els cantants, així com en criteris d'interpretació per a diferents gèneres i èpoques. Les activitats pràctiques inclouran l'estudi de diferents tractats de cant, així com la interpretació d'obres i estils que no s'inclouen habitualment en el repertori.

1.2 Coneixements previs
Conocimientos previos

Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació
Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación

Los alumnos deberán dominar las habilidades y los conocimientos correspondientes al Grado Medio de Música y a la Educación Secundaria. Si existe alguna deficiencia debe esforzarse en superarla.

Els alumnes hauran de dominar les habilitats i els coneixements corresponents al Grau Mitjà de Música i a l'Educació Secundària. Si existeix alguna deficiència ha d'esforçar-se a superar-la.

2 Competències de l'assignatura

Competencias de la asignatura

Les competències venen establides en els plans d'estudis publicats en la corresponent orde de 2 de novembre de 2011. Es convenient detallar el grau de contribució de l'assignatura a l'adquisició i desenvolupament de cada competència (molt, prou, un poc, poc)
Las competencias vienen establecidas en los planes de estudios publicados en la correspondiente orden de 2 de noviembre de 2011. Es conveniente detallar el grado de contribución de la asignatura a la adquisición y desarrollo de cada competencia (mucho, bastante, algo, poco)

COMPETENCIAS TRANSVERSALES O GENÉRICAS

CT2 Recoger información significativa, analizarla, sintetizarla y gestionarla adecuadamente (Mucho).

CT4 Utilizar eficientemente las tecnologías de la información y la comunicación (Mucho).

CT7 Utilizar las habilidades comunicativas y la crítica constructiva en el trabajo en equipo (Poco).

CT8 Desarrollar razonada y críticamente ideas y argumentos (Mucho).

CT9 Integrarse adecuadamente en equipos multidisciplinares y en contextos culturales diversos (Muy poco).

CT14 Dominar la metodología de investigación en la generación de proyectos, ideas y soluciones viables (Poco).

CG04 Reconocer materiales musicales gracias al desarrollo de la capacidad auditiva y saber aplicar esta capacidad a su práctica profesional (Mucho).

CG08 Aplicar los métodos de trabajo más apropiados para superar los retos que se le presenten en el terreno del estudio personal y en la práctica musical colectiva (Poco).

CG09 Conocer las características propias de su instrumento principal, en relación a su construcción y acústica, evolución histórica e influencias mutuas con otras disciplinas (Mucho).

CG10 Argumentar y expresar verbalmente sus puntos de vista sobre conceptos musicales diversos (Mucho).

CG14 Conocer el desarrollo histórico de la música en sus diferentes tradiciones, desde una perspectiva crítica que sitúe el desarrollo del arte musical en un contexto social y cultural (Mucho).

CG15 Tener un amplio conocimiento de las obras más representativas de la literatura histórica y analítica de la música (Bastante).

CG16 Conocer el contexto social, cultural y económico en que se desarrolla la práctica musical, con especial atención a su entorno más inmediato pero con atención a su dimensión global (Mucho).

CG17 Estar familiarizado con los diferentes estilos y prácticas musicales que le permitan entender, en un contexto cultural más amplio, su propio campo de actividad y enriquecerlo (Mucho).

CG18 Comunicar de forma escrita y verbal el contenido y los objetivos de su actividad profesional a personas especializadas, con uso adecuado del vocabulario técnico y general (Poco).

CG20 Conocer la clasificación, características acústicas, históricas y antropológicas de los instrumentos musicales (Bastante).

CG25 Conocer y ser capaz de utilizar metodologías de estudio e investigación que le capaciten para el continuo desarrollo e innovación de su actividad musical a lo largo de su carrera (Bastante).

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS O GENÈRIQUES

CT2 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament (Molt).

CT4 Utilitzar eficientment les tecnologies de la informació i la comunicació (Molt).

CT7 Utilitzar les habilitats comunicatives i la crítica constructiva en el treball en equip (Poc).

CT8 Desenvolupar raonada i críticament idees i arguments (Molt).

CT9 Integrar-se adequadament en equips multidisciplinaris i en contextos culturals diversos (Molt poc).

CT14 Dominar la metodologia d'investigació en la generació de projectes, idees i solucions viables (Poc).

CG04 Reconéixer materials musicals gràcies al desenvolupament de la capacitat auditiva i saber aplicar aquesta capacitat a la seua pràctica professional (Molt).

CG08 Aplicar els mètodes de treball més apropiats per a superar els reptes que se li presenten en el terreny de l'estudi personal i en la pràctica musical col·lectiva (Poc).

CG09 Conéixer les característiques pròpies del seu instrument principal, en relació a la seua construcció i acústica, evolució històrica i influències mútues amb altres disciplines (Molt).

CG10 Argumentar i expressar verbalment els seus punts de vista sobre conceptes musicals diversos (Molt).

CG14 Conéixer el desenvolupament històric de la música en les seues diferents tradicions, des d'una perspectiva crítica que situe el desenvolupament de l'art musical en un context social i cultural (Molt).

CG15 Tindre un ampli coneixement de les obres més representatives de la literatura històrica i analítica de la música (Prou).

CG16 Conéixer el context social, cultural i econòmic en què es desenvolupa la pràctica musical, amb especial atenció al seu entorn més immediat però amb atenció a la seua dimensió global (Molt).

CG17 Estar familiaritzat amb els diferents estils i pràctiques musicals que li permeten entendre, en un context cultural més ampli, el seu propi camp d'activitat i enriquir-lo (Molt).

CG18 Comunicar de manera escrita i verbal el contingut i els objectius de la seua activitat professional a persones especialitzades, amb ús adequat del vocabulari tècnic i general (Poc).

CG20 Conéixer la classificació, característiques acústiques, històriques i antropològiques dels

instruments musicals (Prou).

CG25 Conéixer i ser capaç d'utilitzar metodologies d'estudi i investigació que li capaciten per al continu desenvolupament i innovació de la seua activitat musical al llarg de la seua carrera (Prou).

3 Resultats d'aprenentatge Resultados de aprendizaje

RESULTATS D'APRENTATGE RESULTADOS DE APRENDIZAJE	COMPETÈNCIES RELACIONADES COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aplicar a la praxis interpretativa los conocimientos adquiridos sobre el estudio específico de las obras para voz que integran el repertorio actual	CT9 CG4 CG15
2. Reconocer las características acústicas y fisiológicas de la voz y sus variaciones históricas en el contexto de las obras que interpretan.	CG04 CG09 CG14 CG16 CG17 CG20
3. Encuadrar de forma racional los autores y las obras en las diferentes épocas y estilos.	CT2 CT4 CG04 CG14 CG15 CG16 CG17 CG18 CG25
4. Adquirir criterios estéticos, históricos e interpretativos generales para llevar a cabo una coherente interpretación práctica de obras determinadas.	CT2 CT4 CG04 CG14 CG15 CG16 CG17 CG18 CG25
5. Usar el análisis técnico como herramienta básica para la comprensión de obras y su posterior interpretación.	CT2 CT4 CT7 CT8 CT9 CT14 CG08 CG10 CG18 CG25
6. Adquirir de los rudimentos básicos de investigación que contribuyan a ampliar el repertorio vocal habitual.	CT2 CT4 CG04 CG14 CG15 CG16 CG17 CG18 CG25
1. Aplicar a la praxi interpretativa els coneixements adquirits sobre l'estudi específic de les obres per a veu que integren el repertori actual	CT9 CG4 CG15
2. Reconéixer les característiques acústiques i fisiològiques de la veu i les seues variacions històriques en el context de les obres que interpretan.	CG04 CG09 CG14 CG16 CG17 CG20
3. Enquadrar de manera racional els autors i les obres en les diferents èpoques i estils.	CT2 CT4 CG04 CG14 CG15 CG16 CG17 CG18 CG25

4. Adquirir criteris estètics, històrics i interpretatius generals per a dur a terme una coherent interpretació pràctica d'obres determinades.	CT2 CT4 CG04 CG14 CG15 CG16 CG17 CG18 CG25
5. Usar l'anàlisi tècnica com a eina bàsica per a la comprensió d'obres i la seua posterior interpretació.	CT2 CT4 CT7 CT8 CT9 CT14 CG08 CG10 CG18 CG25
6. Adquirir dels rudiments bàsics d'investigació que contribuïsquen a ampliar el repertori vocal habitual.	CT2 CT4 CG04 CG14 CG15 CG16 CG17 CG18 CG25

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge <i>Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje</i>	
<i>Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,...</i> <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,...</i>	<i>Planificació temporal</i> <i>Planificación temporal</i>
1. El canto y la música vocal en la Prehistoria	1. 2 sesiones
2. El canto y la música vocal en la Antigüedad	2. 4 sesiones
3. El canto y la música vocal en la Edad Media	3. 4 sesiones
4. El canto y la música vocal en el Renacimiento	4. 2 sesiones
5. El canto y la música vocal en el Barroco Temprano	5. 2 sesiones
6. El canto y la música vocal en el Barroco Medio italiano	6. 2 sesiones
7. El canto y la música vocal en el Barroco Medio francés	7. 2 sesiones
8. El canto y la música vocal en el Barroco Tardío	8. 2 sesiones
9. El canto y la música vocal en el Clasicismo	9. 1 sesión
10. El canto y la música vocal en el Romanticismo	10.3 sesiones

11.El canto y la música vocal en los siglos XX y XXI	11.1 sesión
12.La voz humana	12.1 sesión
1. El cant i la música vocal en la Prehistòria	1. 2 sessions
2. El cant i la música vocal en l'Antiguitat	2. 4 sessions
3. El cant i la música vocal en l'Edat mitjana	3. 4 sessions
4. El cant i la música vocal en el Renaixement	4. 2 sessions
5. El cant i la música vocal en el Barroc Primerenc	5. 2 sessions
6. El cant i la música vocal en el Barroc Mig italià	6. 2 sessions
7. El cant i la música vocal en el Barroc Mig francès	7. 2 sessions
8. El cant i la música vocal en el Barroc Tardà	8. 2 sessions
9. El cant i la música vocal en el Classicisme	9. 1 sessió
10. El cant i la música vocal en el Romanticisme	10. 3 sessions
11. El cant i la música vocal en els segles XX i XXI	11. 1 sessió
12. La veu humana	12. 1 sessió

5 Activitats formatives <i>Actividades formativas</i>			
5.1 Activitats de treball presencials <i>Actividades de trabajo presenciales</i>			
ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Classe presencial <i>Clase presencial</i>	Exposició de continguts per part del professor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula. <i>Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula.</i>	1-6	33.75h
Classes pràctiques <i>Clases prácticas</i>	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. <i>Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/ representaciones/audiciones..., búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc.</i> <i>Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.</i>	3-6	13.5h
Exposició treball en grup <i>Exposición trabajo en grupo</i>	Aplicació de coneixements interdisciplinaris. <i>Aplicación de conocimientos interdisciplinarios.</i>		
Tutoria <i>Tutoría</i>	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc. <i>Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.</i>		
Avaluació <i>Evaluación</i>	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. <i>Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.</i>	Exposiciones Audiciones Exámenes	9h
SUBTOTAL			56.25h
5.2 Activitats de treball autònom <i>Actividades de trabajo autónomo</i>			
ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Treball autònom <i>Trabajo autónomo</i>	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. <i>Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	1,3-6	41.75
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. <i>Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>		2
Activitats complementàries <i>Actividades complementarias</i>	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congressos, conferències,... <i>Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias,...</i>		
SUBTOTAL			43.75
TOTAL			100

6 Sistema d'avaluació i qualificació

Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació

Instrumentos de evaluación

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,...), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, quaderns d'observació, portafolio,...

Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,...), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,...

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN	Resultats d'Aprenentatge avaluats Resultados de Aprendizaje evaluados	Percentatge atorgat (%) Porcentaje otorgado (%)
Exàmenes cuatrimestrales	1-6	75
Ejercicios diversos	1-6	15
Interpretación de obras relacionadas con el temario	1-6	10
Exàmens quadrimestrals	1-6	75
Ejercicios diversos	1-6	15
Interpretació d'obres relacionades amb el temari	1-6	10

6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega

Criterios de evaluación y fechas de entrega

Copiar en cualquiera de las actividades o exámenes se calificará con un cero.

El NO PRESENTADO corre convocatoria. Si el alumno aporta documentación que justifique el abandono de la asignatura (por ejemplo, una enfermedad grave), el centro puede evitar que corra convocatoria. Este trámite no depende en absoluto del profesor, sino que se realiza en Secretaría.

Las faltas de asistencia a un examen o cualquier otra actividad de evaluación sólo se considerarán justificadas por causas de fuerza mayor, que deberán ser acreditadas mediante un documento oficial.

Se realizará un examen parcial en cada cuatrimestre. El 75% de la nota final corresponderá a la media de los exámenes. La nota mínima para que un parcial haga media es 4. El 15 % de la nota corresponderá a ejercicios que se irán realizando durante el curso, preferentemente en el aula. El 10% de la nota corresponderá a la interpretación de algunas piezas sencillas (a solo o en grupo) relacionadas con el temario.

Copiar en qualsevol de les activitats o exàmens es qualificarà amb un zero.

El NO PRESENTAT corre convocatòria. Si l'alumne aporta documentació que justifique l'abandonament de l'assignatura (per exemple, una malaltia greu), el centre pot evitar que còrriga convocatòria. Aquest tràmit no depèn en absolut del professor, sinó que es realitza en Secretaria.

Les faltes d'assistència a un examen o qualsevol altra activitat d'avaluació només es consideraran justificades per causes de força major, que hauran de ser acreditades mitjançant un document oficial.

Es realitzarà un examen parcial en cada quadrimestre. El 75% de la nota final correspondrà a la mitjana dels exàmens. La nota mínima perquè un parcial faça mitjana és 4. El 15% de la nota correspondrà a exercicis que s'aniran realitzant durant el curs, preferentment a l'aula. El 10% de la nota correspondrà a la interpretació d'algunes peces senzilles (a solo o en grup) relacionades amb el temari.

6.3 **Sistemas de recuperació**

Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)

Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

En todas las convocatorias se seguirán los mismos criterios.

En totes les convocatòries se seguiran els mateixos criteris.

7 **Bibliografía**

Bibliografía

Bibliografía básica/ Bibliografía bàsica

Bukofzer, Manfred F., *Music in the Barroc Era*

Bunch, Meribeth, *Dynamics of the singing voice*. Wien, New York: Springer, 1982

Downs, Philip G., *La música clásica. La era de Haydn, Mozart y Beethoven*, Madrid, Akal, 1998

Einstein, Alfred., *La música en la época romántica*, Madril, Alianza Música, 2004

Rosand, Ellen, *Opera in Seventeenth-Century Venice, The Creation of a Genre*, University of California Press

Bibliografía por temas: consultar a la profesora / Bibliografía per temes: consultar a la professora

Bibliografía adicional/ Bibliografía adicional

Asensio, Juan Carlos, *El canto gregoriano*, Alianza Música, Madrid, 2003

Chapman, Janice L. *Singing and teaching singing: A holistic approach to classical voice*. Plural Publishing, 2011.

Comotti, Giovanni, *La música en la cultura griega y romana*, Ed. Turner Música, Madrid 1986.

Hoppin, Richard H., *La música medieval*, Ed. Akal S.A., Madrid 1991.

Reese, Gustav, *La música en el Renacimiento*, 2 vols, Alianza Música, Madrid, 1995.

Reese, Gustav, *La música en la Edad Media*, Alianza Música, Madrid 1989

Sundberg, Johan. *The acoustics of the singing voice*. Scientific American, 1977